SVERIGES RIKSDAG

# Motion till riksdagen 2026/27:2944

**av Mikael Damberg m.fl. (S)**

# Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur ett system för att indexera de generella statsbidragen med inflationen kan utformas och införa det inför nästa års budget, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur andelen vinstdrivande verksamheter ska minska kraftigt, hur vinststopp kan införas i förskola, skola och sfi samt att utveckla icke vinstdrivande alternativ till de marknads- och valmodeller som införts inom offentlig sektor och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en bred välfärdsutredning för att ta fram konkreta förslag på hur den demokratiska kontrollen ska återtas och läckaget av resurser kan stoppas samt ta fram förslag på en ny lag för behovsstyrd etableringsrätt som kan ersätta lagen om valfrihetssystem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla möjligheterna till samverkan mellan idéburna organisationer och kommuner, regioner och statliga myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en garantimodell för kommunala intäkter vid djupa konjunkturnedgångar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett kompetenscentrum för specialkompetens som kan avropas av kommunerna vid behov och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningar på kompetensutveckling för att säkra kompetensförsörjningen inom välfärdsområdet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av offentlighets- och sekretesslagen i syfte att stärka samverkan mellan statliga myndigheter och kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över alla möjligheter att stoppa välfärdsbrottsligheten och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över åtgärder för att motverka social dumpning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att kommuner med stora industrietableringar behöver bättre förutsättningar vid stora industrietableringar och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett uppdaterat mer utjämnande utjämningssystem för en mer likvärdig service och välfärd i hela landet baserat på Utjämningskommitténs förslag och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillföra ökade resurser till kommuner i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en socialt ansvarsfull digitalisering kräver både satsningar på digital infrastruktur och kompetens, liksom tydliga regler kring datalagring, användning och integritetsskydd, och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en plan för att stoppa slöseriet med offentliga medel genom att strypa den kriminella ekonomin inom välfärdsområdet, få ordning och reda i statens finanser, använda offentlig upphandling effektivt och frigöra tid och resurser i välfärden och tillkännager detta för regeringen.

# Motivering

Motionen har vissa begränsningar mot bakgrund av det rådande politiska läget med en övergångsregering och en övergångsbudget.

Sverige var länge ett av världens starkaste välfärdsländer. Mycket av det som tidigare fungerat bra håller inte längre. Den svenska välfärden är under hård press. Tidöregeringens otillräckliga statsbidrag till kommuner och regioner och oförmåga att komma med långsiktiga finansieringsbesked drabbar skolan, vården, äldreomsorgen och det brottsförebyggande arbetet. I ett läge där kommunsektorns verksamheter redan var hårt pressade före den ekonomiska krisen slår detta hårt. Det innebär färre kollegor på nattpasset, färre undersköterskor och sjuksköterskor inom äldreomsorgen, färre fältassistenter och socialsekreterare, större barngrupper i skolan och längre köer till operationer och till vårdcentralerna.

Privatiseringar och marknadsexperiment har kostat dyrbara skattepengar. Barns utbildning har blivit en handelsvara och pengar som behövs i våra klassrum, i hemtjänsten och på våra sjukhus tas i stället ut som vinst av internationella riskkapitalister.

Det är hög tid att vända utvecklingen, Sveriges ska återigen ha världens bästa välfärd och välfärden ska vara Sveriges bästa arbetsplats. En stark välfärd är vårt bästa verktyg för ökad trygghet och jämlikhet. Välfärden ska ge lika bra förskola och skola åt alla barn oavsett föräldrarnas ekonomi och sjukvård efter behov – inte efter plånbok. Den ska ge samma trygga äldreomsorg till undersköterskan och byggnadsarbetaren som till direktören. Vår välfärd ska inte vara beroende av riskkapital för att fungera och svenska folket ska kunna vara med och styra den välfärd som de betalar för med sina skattepengar. Vi måste stoppa vinstjakten, förbättra styrningen och ge personalen goda förutsättningar. Det är en förutsättning för vår samhällsgemenskap och för att vi ska ha ett Sverige som håller ihop, också i tuffa tider.

Utmaningarna blir särskilt tydliga inom vissa områden. Bristerna inom äldreomsorgen blev uppenbara under pandemin. Pandemin är över men behoven finns kvar. Det krävs resurser och satsningar på kompetensförsörjning och ökad kvalitet för att säkerställa en god äldreomsorg.

Kompetensbristen inom vård, skola och omsorg är betydande. Att hitta rätt kompetens bedöms vara en av de största utmaningarna kommuner och regioner står

inför. För att klara en god välfärd krävs såväl ökade resurser som satsningar på insatser för att säkra kompetensförsörjningen.

Skillnaderna mellan elevgrupper och skolor ökar och alla elever får inte samma möjligheter att klara skolan. En likvärdig skola för alla barn är grundläggande men idag ökar ojämlikheten och skillnaderna mellan elevgrupper och skolor. Sveriges marknadsskola är extrem i internationell jämförelse och har ökat segregationen. Alla barn har rätt till en utbildning som ger goda framtidsutsikter. Vi behöver ta tillbaka den demokratiska kontrollen över skolan. Jämlikheten i svensk skola måste stärkas.

Sverige har världens bästa läkare, sjuksköterskor och undersköterskor. Samtidigt har vi en vårdkris med bristande resurser som leder till att vården blir allt mer otillgänglig och många får vänta allt längre på att få vård. Kostnadskrisen har slagit till i regionerna och sjukvården har satts på svältkur. Resurser till vården måste prioriteras framför sänkta skatter till högavlönade.

Gängkriminaliteten drabbar a fortfarande allt för många. Det är en nationell kris som ingen regering ännu lyckats lösa. Gängvåldet kryper ner i åldrarna, äter sig långt in i samhället och påverkar många i sin vardag. Därför krävs fler angreppssätt. Vi ska fortsätta skärpa straffen och stärka Polisen men för att det ska få effekt behöver vi också gå åt gängtopparna med en maffialag och bryta nyrekryteringen av barn och unga.

## Trygga grundfinansieringen till kommuner och regioner

Kostnadskrisen drabbade inte bara hushållen och utmaningarna är många. Tidöregeringens ovilja att prioritera välfärden slår hårt mot välfärdens verksamheter. Påstådda satsningar på välfärden har i reala termer inte ens kompenserat för kostnadsökningarna. Underskotten i regionerna har lett till att nedskärningar tvingats fram i skolan, vården, omsorgen och det brottsförebyggande arbetet.

Staten måste ta sitt ansvar för finansieringen av välfärden och ge långsiktighet samt planeringsförutsättningar till kommuner och regioner. Vi vill införa en bottenplatta för välfärden där statsbidragen till kommuner och regioner räknas upp årligen med inflationen. Vi tillkännager att regeringen utreder hur ett sådant system kan utformas och inför det inför nästa års budget.

Därtill behöver regeringen utreda hur man skulle kunna konstruera en modell för att på ett tillfredsställande sätt värdesäkra statsbidragen i takt med kostnadsdrivande faktorer.

För att 2027 inte ska bli ett förlorat år för välfärden anslår vi också – utöver våra riktade satsningar på vård, skola och omsorg – 1 750 miljoner kronor till anslag 1.1 – kommunalekonomisk utjämning – inom UO25 i väntan på att regeringen återkommer med en inflationssäkrat system.

Riktade statsbidrag bör användas varsamt. Fördelarna med att detaljstyra statens resurser måste vägas mot kommunsektorns behov av flexibilitet och möjlighet till långsiktig planering. Därutöver ser möjligheterna för kommuner och regioner att ta del av små, sökbara eller prestationsbaserade statsbidrag olika ut och användandet av riktade statsbidrag riskerar därmed att minska likvärdigheten mellan landets kommuner och regioner. Det kan också leda till att resurserna inte används där de behövs som mest. Det är viktigt att fortsätta det långsiktiga arbetet med att minska antalet riktade statsbidrag och omvandla riktade statsbidrag till generella statsbidrag.

För att ytterligare lätta bördan för kommunsektorn bör regeringen se över vilka riktade statsbidrag som kan omvandlas till generella statsbidrag baserat på det förslag som Utjämningskommittén föreslagit.

## Ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden

Privatiseringar och avregleringar har visat sig kosta stora pengar, öka ojämlikheten inom sjukvården och spä på segregationen inom skolan. Marknadiseringen har också inneburit försämrade arbetsvillkor för de som arbetar inom välfärden och att vården splittras. På samma sätt har privat driven äldreomsorg på många håll lägre bemanning och otrygga anställningsformer för personalen.

Problemen i välfärden hänger ihop med att finansieringen har urholkats samtidigt som välfärden genomgått en världsunik marknadisering. Effekterna är tydliga – pengar som är avsedda för skolan används till lyxkonsumtion för ägarna eller flyttas ut ur landet. HVB-hem drivs av kriminella, används för att finansiera organiserad brottslighet och säljs på Blocket. Arbetsmiljön försämras när anställda blir styrda på detaljnivå och måste ägna mer tid åt dokumentation. Byråkratin växer när större kontrollsystem måste byggas upp för att granska en växande mängd olika aktörer.

När vi möter välfärden ska vi inte behöva vara kunder på en marknad, välfärden ska utgå från behov och stärka oss och vårt samhälle.

Vinstjakten hör inte hemma i svensk välfärd. Resurser avsatta för välfärden ska användas till att förbättra skolresultaten och ge våra äldre och sjuka en trygg omsorg och vård – inte till stora vinstuttag. Vi socialdemokrater vill ha en god och jämlik vård,

och då måste vi ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden. Skattepengar som är avsedda för välfärden ska gå till välfärd, inte privata vinster. Vi vill tillsätta en bred välfärdsutredning för att ta fram konkreta förslag på hur den demokratiska kontrollen ska återtas och läckaget av resurser kan stoppas. Möjligheten till kontroll och sanktioner behöver samtidigt förstärkas. Därutöver ska det vara en självklarhet att Offentlighetsprincipen ska gälla likvärdigt och oinskränkt för alla verksamheter som finansieras av skattemedel. Företagshemligheter kan aldrig gå före medborgarnas rätt till insyn.

## Stoppa slöseriet med offentliga medel

Sverige har inte råd med slöseri. När skattepengar används ineffektivt, försvinner i onödig administration, missleds av privata vinstintressen eller till och med hamnar i händerna på kriminella, så är det pengar som inte kan användas till det som människor behöver. Samtidigt är välfärden hårt pressad och kommuner och regioner behöver varje krona.

Därför behövs en plan för att varje skattekrona ska användas så klokt och effektivt som möjligt och gå till det som är viktigast – skola, hälso- och sjukvård, äldreomsorg och vår trygghet. En plan bör tas fram för att få stopp på slöseriet och se till att skattepengarna används där de gör mest nytta. Vi vill stoppa vinstjakten i välfärden, strypa den kriminella ekonomin och få ordning på den offentliga upphandlingen. Vi vill också stärka budgetdisciplinen så att staten prioriterar välfärd, jobb och trygghet framför ofinansierade skattesänkningar till de som tjänar mest.

Samtidigt ska vi frigöra tid och resurser i välfärden genom mindre administration och bättre användning av ny teknik. Sammantaget bedömer Socialdemokraterna att åtgärderna på sikt kan frigöra miljarder varje år. Det är pengar som i stället kan gå till skolan, vården, äldreomsorgen och tryggheten.

## Jämlika förutsättningar i hela Sverige

Kommuner och regioner är grunden för Sveriges decentraliserade välfärdsmodell. Det lokala självstyret ger stor frihet att utforma och ansvara för sin verksamhet utifrån lokala behov. Det är en bra och välfungerande modell.

Men skillnaderna är alltjämt för stora i vårt land. Tuffast är det för de minsta kommunerna i glesbygd men också för dem som har lägre skattekraft. Eftersom välfärdskostnaderna ofta är relativt sett större i glesbygd och i kommuner med stora

socioekonomiska utmaningar, samtidigt som den finansiella bärkraften är låg, vill vi uppdatera det kommunala utjämningssystemet så att det speglar verkligheten hos kommunerna och regionerna.

Socialdemokraterna ställer sig bakom ett uppdaterat mer utjämnande utjämningssystem för en mer likvärdig service och välfärd i hela landet baserat på Utjämningskommitténs förslag.

Många kommuner och regioner som idag möter de största utmaningarna skulle med förslaget få mer jämlika förutsättningar för välfärden och servicen till sina invånare. Sverige tjänar inte på att vi glider isär. Det handlar om att skapa likvärdiga förutsättningar för alla kommuner och regioner för att hela Sverige ska leva och växa. Det är en fråga om rättvisa.

Det behövs riktade åtgärder mot kommuner i glesbygd så att en bra samhällsservice och en god välfärd kan garanteras även där. Därför vill vi se ett glesbygdspaket, där en del är ökade satsningar på små och glesbefolkade kommuner. Det är särskilt viktigt i avvaktan på ett nytt utjämningssystem.

## Säkra kompetensförsörjningen till välfärden

Tiotusentals nya medarbetare kommer att behöva anställas inom vården, äldreomsorgen och skolan. Välfärden behöver kunna prioritera sin personal. Kompetensförsörjningen är en av de största utmaningarna kommuner och regioner står inför. Antalet personer i arbetsför ålder ökar bara marginellt samtidigt som antalet äldre ökar kraftigt. Fram till 2035 beräknas antalet personer som är 80 år och äldre öka med 28 procent. Gruppen över 85 år ökar med nästan 60 procent.

Det innebär stora behov inom äldreomsorgen och hälso- och sjukvården. För att klara en god välfärd krävs såväl ökande resurser som satsningar på insatser för att säkra kompetensförsörjningen. Redan idag är behovet av personal med rätt kompetens betydande och väntas öka. Det gäller bland annat implementeringen av digitala verktyg i välfärden, vilket kommer bli allt viktigare framöver. Använda på rätt sätt kan nya digitala verktyg göra arbetssituationen för de som jobbar inom välfärden bättre och välfärdens service mer effektiv. Det är också avgörande att satsningen på Äldreomsorgslyftet fortsätter.

## Förbättrade möjligheter för idéburna aktörer att bidra till välfärden

De idéburna aktörernas andel av välfärdssektorn är liten i Sverige jämfört med de flesta andra länder i Norden och Europa. De senaste decenniernas ökning av andelen upphandlade välfärdstjänster har i huvudsak skett i form av kommersiella aktörer på bekostnad av de idéburna.

För att främja ett ökat idéburet deltagande i välfärden tillsatte den socialdemokratiskt ledda regeringen en utredning om de idéburna aktörernas förutsättningar (SOU 2019:56). Riksdagen antog lagen som trädde i kraft den 1 januari 2023. Idéburna organisationer som bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska nu kunna registrera sig i ett särskilt register och upphandlande myndigheter kan reservera rätten att delta i upphandlingar av vissa välfärdstjänster till idéburna organisationer. Regeringen bör fortsätta främja utvecklingen av idéburen välfärd.

Samhället håller på att förlora den demokratiska kontrollen över välfärden, och oseriösa aktörer och vinstdrivande koncerner har flyttat fram sina positioner med vinstjakt i välfärden och ökade klyftor som följd. Förtroendet för välfärden hotas framför allt av brister i kapacitet och tillgänglighet samt av en okontrollerad privatisering.

## Inkomstgaranti vid djupa lågkonjunkturer

När skola, äldreomsorg och sjukvård försämras drabbas vanligt folk och samhällsgemenskapen i Sverige urholkas. Staten måste därför ge förbättrade förutsättningar för kommuner och regioner att klara välfärden, även i tider av kris eller djupa lågkonjunkturer.

I utredningen En god kommunal hushållning (SOU 2021:75) föreslås bland annat en statlig garanti för kommuners och regioners intäkter som är tänkt att skydda resurserna till välfärden vid djupare konjunkturnedgångar. I utredningens förslag skulle staten förbinda sig att skjuta till medel som innebär att en viss lägsta nivå för skatteunderlagsutvecklingen i kommuner och regioner uppnås. Ett sådant system med en sorts inkomstgaranti för kommuner och regioner skulle förbättra deras möjligheter till långsiktig planering för att upprätthålla kvaliteten i välfärden även under konjunktursvackor. Regeringen bör överväga ett förslag på en garantimodell så att välfärdens finansiering är tryggad inför kommande kriser.

## God kommunal hushållning

För att vi ska få väl avvägda ramar för den kommunala ekonomin behöver vi se över relevant lagstiftning och befintligt regelverk. Ett förslag som fanns i utredningen En god kommunal hushållning var att om delårsrapporten för kommunen eller regionen visar betydande budgetavvikelser ska fullmäktige anta en plan för hur kommunen eller regionen ska hantera dessa och vilka åtgärder som ska vidtas för att få ekonomin i balans. Det kan finnas skäl att se över effekterna av detta och om kraven ska ersättas med krav på att kommun- och regionstyrelsen löpande ska följa ekonomin under året och tillkännager detta för regeringen och att koppla samman kommunernas och regionernas ekonomiska planering till det övergripande kravet på god ekonomisk hushållning.

Det finns ett stort behov, inte minst i mindre kommuner, av att få stöd och vägledning i hanteringen av den ekonomiska förvaltningen. I utredningen En god kommunal hushållning finns ett förslag om en central funktion som kan ge vägledning och stöd till kommuner och regioner i form av generell rådgivning i frågor som rör ekonomisk styrning och förvaltning. Det skulle vara ett bra sätt att öka kvaliteten i arbetet, samtidigt som det skulle ge en bättre översiktsbild av hur regeltillämpningen ser ut runt om i landet. Kunskaperna om hur kommunsektorn sammantaget arbetar med produktivitetsutveckling skulle också kunna öka och spridas. Vi socialdemokrater anser att förslagen är väl avvägda och uppmanar regeringen att överväga att införa en sådan ordning.

En bred digitalisering och användning av artificiell intelligens har potential att driva tillväxt, produktivitet och utveckling i alla sektorer. Det finns risker med AI som behöver hanteras när det gäller jämlikhet i tillgänglighet och fördelning samt demokratiska och mänskliga värden. Offentlig sektor behöver engagera sig för att i framtiden ha nödvändig kompetens för att leda utvecklingen och bygga säkra system som skapar förtroende. För en socialt ansvarsfull digitalisering krävs både satsningar på digital infrastruktur och kompetens, liksom tydliga regler kring datalagring, -användning och integritetsskydd.

Genom att automatisera och förbättra beslutsprocesser, kan offentlig förvaltning erbjuda snabbare och mer exakta tjänster till medborgarna, samtidigt som de administrativa kostnaderna minskar.

## Modell för specialkompetens

Många kommuner kämpar med otillräckliga resurser, svårigheter att finna personal med rätt kompetens samt utmaningen i att hantera de specialkompetenser som varje kommun behöver för att klara sina åtaganden. Mindre kommuner har en särskilt stor utmaning i att leva upp till sina åtaganden. För att stödja de kommuner som inte har möjligheten att själva eller i samverkan med andra leverera åtaganden borde en modell utarbetas för att stödja kommunerna på ett mer konkret sätt.

Vi vill se över en modell, med början i mindre skala, med ett kompetenscentrum som kan erbjuda mindre kommuner möjlighet att avropa specialkompetens och ge goda exempel från andra kommuner.

## Ge kommuner möjlighet till samverkan för att förbättra vård och förhindra brott

Bestämmelserna i sekretesslagen är till för att skydda individens integritet och begränsa vilka som får ta del av personliga förhållanden och uppgifter. Det är viktigt. Samtidigt finns det ett behov av nära samverkan mellan olika myndigheter och möjlighet att dela uppgifter för den enskildes bästa. När det gäller utsatta barn kan ibland omsorgen om barnets bästa förhindras av att informationsutbyte inte kan ske och rätt avpassade insatser ges.

Sekretessen kan också vara ett hinder för myndigheter att samverka för att upptäcka fusk och bedrägerier. Steg har tagits för att motverka felaktiga utbetalningar, fusk och brottslighet i livet som initierades av den S-ledda regeringen och som ger ökade möjligheter att dela information för att välfärdsbrott och arbetslivskriminalitet ska kunna förhindras. Det arbetet behöver fortsätta.

Offentlig sektors upphandlingar behöver också stärkas och samordnas för att bättre motverka den utbredda välfärdsbrottsligheten. Därför har vi föreslagit möjligheten att utesluta orimligt låga anbud i offentlig upphandling och en begränsning av underentreprenörsled. Svartlistningen av fuskande företag måste förbättras. ska kunna svartlistas från upphandlingsförfaranden. Användningen av AI i offentlig sektors kontrollarbete måste utvecklas för att bekämpa brotten och stoppa felaktiga utbetalningar.

För att välfärdsbrottsligheten över huvud taget inte ska kunna äta sig in i välfärden måste också lagar och regler stramas upp som förhindrar möjligheten till brottsligt

utnyttjande. Vi vill att regeringen tillsätter utredning som ser över alla möjligheter att stoppa välfärdsbrottsligheten.

## Motverka social dumpning

Social dumpning är när en kommun får personer i utsatthet och behov av stöd att mot sin vilja flytta till en annan kommun. Ett stort antal kommuner har larmat om förekomsten av social dumpning och rapporter från Statskontoret och länsstyrelserna belägger detta. Oftast handlar det om rikare kommuner som får personer att flytta till kommuner med hög arbetslöshet och hårt ansträngd ekonomi. Det är ovärdigt Sverige och innebär sämre förutsättningar för människor att skapa sig ett självständigt liv. Den socialdemokratiskt ledda regeringen tillsatte en utredning som fick i uppdrag att föreslå åtgärder för att motverka social dumpning. Den utredningen lades ned av Sverigedemokraterna och regeringen som aktivt motarbetar åtgärder för att förhindra social dumping. Vi anser att en utredning om social dumpning bör tillsättas på nytt.

## Akuta insatser för att bekämpa gängvåldet

Skjutningar, hot och sprängningar fortsätter sprida skräck i hela bostadsområden. Det kommer fortsatt kräva uthållighet och långsiktighet för att pressa tillbaka gängen. Barn ska kunna vara trygga i områdena där de bor. Arbetet med att se över straff, ge polisen utökade verktyg och förstärka rättsväsendet måste fortsätta. Men det krävs också akuta åtgärder här och nu för att skapa trygghet och för att bekämpa gängvåldet. Att arbeta förebyggande och bryta nyrekryteringen till gängen är helt avgörande för att få stopp på våldet. Det behövs både generella välfärdssatsningar, särskilda satsningar i utsatta områden, en utvecklad roll för idrotts- och kulturföreningar och en god fritidsverksamhet. Kommunerna måste få resurser och rätt förutsättningar för att det brottsförebyggande arbetet kan bedrivas konsekvent och effektivt. Utöver det vill vi göra det möjligt med fördjupade bakgrundskontroller på blivande anställda och befintlig personal inom de välfärdsområden där det behövs för att människor ska kunna känna sig trygga.

De som drabbas av gängens sprängdåd måste få akut hjälp. Därför måste en skyddsmekanism införas, som träder in så fort det skett ett våldsdåd i ett bostadsområde. En “task force” ska ha till uppgift att vara en sammanhållande länk för de som drabbas och säkerställa att till exempel kommunen och brottsofferjouren och berörda försäkringsbolag snabbt kopplas in.

## Bättre förutsättningar för kommuner vid nyindustrialisering

Svensk industri- och teknikutveckling och har byggt på att Sverige haft ett bra utbildningssystem, framtidstro, jämställda förutsättningar och vågat satsa på innovation och nya tekniker. Just nu står vårt land åter inför en ny era där vi måste göra nästa språng in i framtiden. Den gröna omställningen och nyindustrialiseringen kommer vara en viktig del för Sveriges framtida konkurrenskraft. För att det ska vara möjligt måste svenska kommuner och regioner ges förutsättningar att klara den omställningen.

Då krävs det investeringar i bland annat industrimark, vägar, avlopp, bostäder och inte minst i människor för att klara kompetensförsörjningen. Det kräver även en utökad välfärd i form av exempelvis förskolor och skolor. För att möjliggöra framväxten av ny industri och nya jobb har det offentliga en viktig roll i att skapa så goda förutsättningar som möjligt. För att stötta snabbväxande kommuner och se till att framtidens jobb hamnar i Sverige behövs bättre förutsättningar för snabbväxande kommuner vid nyindustrialisering. Några insatser som bör övervägas är:

- Byggstimulans och byggkrediter: Bostadsbyggandet i Sverige har rasat, men de snabbväxande kommunerna har inte råd att vänta ut lågkonjunkturen. Vi vill se över möjligheter till byggstimulanser eller statliga byggkrediter.
- Tillväxtsamordning: Det finns ett behov av tillväxtsamordning från staten, som kan stötta kommuner och andra regionala aktörer vid extremt snabb tillväxt.
- Stöd till kommunsektorn: Nyetablering av industrier kräver stora och riskfyllda investeringar av det offentliga. Vi vill se över möjligheterna till statliga kreditgarantier till kommunsektorn eller andra former som skulle kunna stödja med kommunernas risk och finansieringskostnad.

### Anslagsförslag 2027 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

*Tusental kronor*

| Ramanslag | | Regeringens förslag | Avvikelse från regeringen |
|---|---|---|---|
| 1:1 | Kommunalekonomisk utjämning | 175 360 793 | 1 750 000 |
| 1:2 | Utjämningsbidrag för LSS-kostnader | 6 242 612 | ±0 |
| 1:3 | Bidrag till kommunalekonomiska organisationer | 7 150 | ±0 |
| 1:4 | Tillfälligt stöd till enskilda regioner | 250 000 | ±0 |
| 1:5 | Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn | 500 | ±0 |
| **Summa** | | **181 861 055** | **1 750 000** |

*Mikael Damberg (S)*

*Eva Lindh (S)*

*Joakim Sandell (S)*

*Linnéa Wickman (S)*

*Ingrid Andreae (S)*

*Ilan De Basso (S)*

*Sarkis Khatchadourian (S)*